

TYÖVÄENKIRJASTON YSTÄVÄT RY

Aatosta jaloa - makkaskuun valoa

STADIN TYÖVÄENKIRJALLISUUSPÄIVÄT 2018

pe 9.11. klo 15–21, la 10.11. klo 12–19 ja su 11.11. klo 14–17

TYÖVÄENLIIKKEEN KIRJASTO, Sörnäisten rantatie 25, Helsinki
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL, Sörnäisten rantatie 23, Helsinki

www.tyovaenperinne.fi/tky/stkp2018

Kulttuuri – marraskuun valo

Aurinko nousee näinä Stadin kirjallisuuspäivien aikana muutaman minuutin kello 8:n jälkeen ja laskee jokseenkin kello 16. Marraskuun valoa riittää siis melkein tasan kahdeksan tuntia ja hämäränhyssy siihen päälle. Mutta tuo on vain päivänvalo.

Stadin kirjallisuuspäivät ovat kaksi päivää kulttuuria, etupäässä kirjallisuutta, ja lisäksi tiedettä, taidetta ja runoutta. Lisänä on kolmantena päivänä matineana teatteria ilta-päivällä. Päivien ohjelmassa toistuu moneen kertaan sisällissota, kapina, vapaussota, kansalaisota, vuoden 1918 tapahtumat. Vuosikymmeniä on kiistelty sodan nimestä ja nykyisin on jo päästy tilanteeseen, jossa itse sodasta kyetään keskustelemaan. Professori Antero Jyränki on ansiokkaassa kirjassaan *Kansa kahtia – henki halpaa* analysoinut perusteellisesti sodan nimeä ja päätynyt sisällissotaan.

Voitettu kapina on vallankumous, ja hävityn kapinan tekijät ovat valtiopettureita. Välittömästi sisällissodan jälkeen vallalla oli kosto ja seurauksena katkeruus. Voitetun vapaussodan soturit ovat vapaustaistelijoita, hävityn sodan maanpettureita. Itsenäinen maa ei käy vapaussotaa.

Suomi selvisi pitkällä aikavälillä hyvin traumatisoivasta kansallisesta koettelemuksesta. Viimeistään nyt voidaan sanoa yhteiskuntarauhan ja demokratian vallitsevan tuon sodan jäljiltä. Välillä kylläkin käytiin diktatuurin partaalla, mutta demokratia ja hieman horjahdellen myös laajasti ymmärretty yhteiskuntarauhakin kestivät.

Kun kansa itseään vastaan taistelee, niin kuka siinä voittaa?

Vuoden 1918 muistovuoden johdosta kirjallisuuspäivien anti keskittyy Suomen sisällissotaan. Se näkyy Työväenperinne – Arbetartradition ry:n julkaisemassa Työväen-tutkimuksen vuosikirjassa, *Kapinarunoillan* teemassa *Kapina – rauha – demokratia* ja sarjakuvassakin sekä siinä, että monet päivillä esillä olevat kirjat käsittelevät vuoteen 1918 liittyvää historiaa ja kulttuuria. Kuluvana vuonna on ilmestynyt runsaasti nimenomaan sisällissotaan liittyvää kaunokirjallisuutta ja tutkimusperusteisia julkaisuja. Sisällissotaa käsittelee myös muistitietoon perustuva sunnuntaipäivän laulunäytelmä.

Mutta näillä päivillä on esillä tuoreempaakin historiaa ja tulevaisuuskin näyttäytyy. Päiväkirjat, Helsingin kulttuuripolitiikka, osuusliike, poliittinen ja kirjallinen henkilöhistoria sekä yhteiskunnalliset avaukset antavat mielenkiintoisia mahdollisuuksia oivaltaa ja keskustella. Meille on luvassa tunteen, järjen, taiteen ja tieteen valoa ja paloa. Asioita tuodaan valoon, läpivalaistaan ja näytetään uudessa valossa. Marraskuun valo lisääntyy.

Pentti Arajärvi
Työväenkirjaston ystävät ry:n puheenjohtaja
pentti.arajarvi@iki.fi

Työväenliikkeen kirjaston sali Sörnäisten rantatie 25

15.00–16.15

Seppo Hentilä avaa tilaisuuden ja julkistaa **Työväentutkimus 2018 -vuosikirjan, 1918 muistovuosi**

Pete Pesonen: Tehdastyön harmaa vyöhyke – firabelityöt
Ville Okkonen: Ensimmäisen tasavallan jälkijyrinät

16.15–16.45

Osuusliikkeen matkassa -antologian julkistaminen
Pete Pesonen ja Anna Piispanen

Kapinarunoilta

17.00–18.00

Illan avaus Pentti Arajärvi
Hannu Niklander: **Kössi Kaatra**

18.00–21.00

Kapinarunoilta IV
Kapina – rauha – demokratia
Jussi Särkelä juontaa
Kapinarunoillan sekä haastattelee aluksi
Hannu Niklanderia.
Tervetulosanat Tuija Siimes.
Runoja kommentoivat Riikka Ylitalo ja
Miia Toivio.

Runoilijat

Taisto Balk, Erkki Haapalainen, Veli Huovinen, Raija Hämäläinen,
Lassi Kalleinen, Leo Karevaara, Kirsi Komulainen, Päivikki Kumpulainen ja
Kirsti Lumiala, Janne-Petteri Kupsanen, Pirjo Lahdenranta, Matti Laitinen,
Rauni Lunden, Liisa Mansikkaviita, Rauni Anita Martikainen, Riitta Myöhänen,
Helena Numminen, Tarja Okkonen, Jaakko Raittila, Arto Tuomi, Pilvi Valtonen
ja Ari Vasama
Muusikko Julia Delgado

Työväenliikkeen kirjaston sali Sörnäisten rantatie 25

JHL:n Auditorio Sörnäisten rantatie 23, 1. krs

JHL:n Pyöreä sali 3. krs

Kirjallisuus-
päivien aikana
esitelyjä
kirjoja
myytävänä

14.00–15.00

Stalin – kisällilaulujen takapiru?

Tipi Tuovinen ja Ilmo Korhonen. TSL:n Laulu ottaa kantaa -verkosto

15.00–16.30

Rahat vai henki? Miten kirjastolla ja kulttuurilla

luodaan hausempaa Helsinkiä? Paneelikeskustelun vetää

Risto Kolanen. Osallistujat: Tuula Haavisto, Yrjö Hakanen, Mari Holopainen, Sami Muttilainen, Nasima Razmyar ja Elina Saksala

16.30–17.15

Kapina tehtailla. Kuusankoski 1918

Seppo Aalto, Seppo Hentilä

17.20–18.30

Sarjakuva yhteiskunnan peilinä

Reetta Laitinen esittelee teoksen *Sisaret 1918*, Emmi Nieminen albumin *Vihan ja inhon internet* ja Outi Mentula sarjakuvan *Epäluottamusmies*. Keskustelun vetää Ville Hänninen

Divari
Punanurkassa
Uudenmaan
kirjoittajat

Tervetuloa
tekemään edullisia
kirjalöytöjä!

12.00–13.30

Avaus Pentti Arajärvi

Kapinan perintö.

Paneelikeskustelu. Marjaliisa Hentilä, Oona Ilmolahti, Sture Lindholm ja Sari Näre. Keskustelun juontaa Aarni Tuominen

13.30–14.15

Sandra ja Silmästä silmään

Heidi Köngäs ja Janne Kuusi keskustelevat

14.15–15.00

Hennalan naismurhat 1918

Marjo Liukkonen, Helena Oinas

15.00–15.45

Lahtarit ja Veriuusut

Anneli Kanto, Leena Nikula

16.00–17.00

Ei kai eilisestä jäänyt vammoja. Poliittiset päiväkirjat 1998–2000.

Erkki Tuomioja, Veli-Pekka Leppänen

17.20–18.30

Kollektiivinen trauma. Seppo Hentilä, Jukka Kekkonen ja Oula Silvennoinen. Aarni Tuominen avaa keskustelun

13.30–15.00

Into Kustannus

Risto Korhonen: *Etelärannan mahtivuodet*

Anja Koski-Jännes: *Musta ja valkoinen protestisukupolvi*

Markus Leikola: *Sakean veren vuosi*

Matti Salminen: *Erno Paasilinnan kirjallinen elämä*

Mika Rönkkö haastattelee

15.00–15.45

Sisällissodan jäljet

Anne Heimo ja Oona Ilmolahti esittelevät Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seuran vuosikirjan *Väki Voimakas 2018*

15.45–16.30

Merkkillinen on nyt maailman meno. Helsingin päiväkirja sekasorron ajalta 1917–1918

Samu Nyström, Timo Saarto

16.30–17.15

Kulttuurivihkot

Ville-Juhani Sutinen: *Kapitalismin museo*

Tuomas Kaila: *Lähettiläät*

Elias Krohn haastattelee

Työväenliikkeen kirjasto 14.00–16.30

14.00–15.30

Isänpäivätervehdys Pentti Arajärvi

ON SITÄ AIKOJA ELETTY

Metalli 5:n ohjelmaryhmän näytelmä

Käsikirjoitus Anneli Halonen, haastattelut Minna Rinki ja Erkki Hytönen

Ohjaus Erkki Haapalainen

Hannu Oksasen runot *Sylvi* ja *Hikiset hevoset*

Mukana muistelmia seuraavilta: Jorma Ein, Osmo Halenius, Anneli Halonen, Martti Korhonen, Osmo Mynttinen, Matti Pekkanen, Kari Pekkarinen, Tauno Pihlaja, Lea Uhtio. Esiintyjät: Veli Anttila, Osmo Halenius, Anneli Halonen, Erkki Hytönen, Pentti Karvinen, Kari Pekkarinen, Minna Rinki, Tapani Ruohoaho, Heikki Timonen

Väliaika. Kahvit.

15.30–16.15

Pekka Railo: *Valkoisten vankina*. Päiväkirja Kokkolan ja Tammisaaren punavankileireiltä 1918. Tanssiteoksen koreografi Tuomo Railo ja näyttelijä Kaisa Leppänen kertovat. Haastattelijana Risto Kolanen.

Näyttely vuotta 1918 koskevasta kirjallisuudesta.

MAIJA TOROPAINEN

VARJO

MAALAUKSIA
EPÄVARMUUDEN AJASTA

5.11.–5.12.2018

JHL-opisto
Sörnäisten rantatie 23, 3. krs
avoinna virka-aikana

Aatosta jaloa - marraskuun valoa

Suunnittelemassa: Pentti Arajärvi, Erkki Haapalainen, Iiris Karppinen, Risto Kolanen, Raija Lehtinen, Kirsti Lumiala, Marjo Maiju, Irma Marttila, Leena Nikula, Eeva-Liisa Oksanen, Jorma Pikkarainen, Toivo Pudas, Riitta Salasto, Tuija Siimes, Jussi Särkelä, Reino Toivio, Aarni Tuominen, Maire Wikholm, Hanna Vikman, Ossi Viljakainen, Kari Virkkala; www.sivujen.toimitus Jimi Reitto, graafinen suunnittelu Maija Toropainen, kapina-runoilijapiirros Jyrki Nykänen, striimaus Toivo Pudas.

**Esiintyjät, Työväenkirjaston ystävät,
talkoolaiset sekä muut yhteistyötahot
– suuret kiitokset teille kaikille!**

Yhteistyössä mukana:

Uudenmaan Kirjoittajat ry,
Helsingin Työväenyhdistyksen Naisosasto ry,
Palkansaajäsäätö sr, JHL 776 ry,
Riihi säätö sr, Elvi Sinervo -seura ry, Työväen Opintorahasto,
Tammisaaren punavankimuistomerkin hoitoyhdistys ry

1 Työväenliikkeen kirjasto, 09 7766 429
tai 0440750429
Sörnäisten rantatie 25 A, 00500 Helsinki

2 Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL
Sörnäisten rantatie 23, 00500 Helsinki

Yhteydet: raitiovaunut 1, 6, 7, 8

Metropysäkki Sörnäinen

Bussit 16, 55 Sörnäisten rantatietä ja kaikki
Hämeentietä pitkin kulkevat bussit

MINIMESSUT

Toimintaansa ja julkaisujaan esittelevät Demokraatti, Demokraattinen Sivistysliitto, Kansan Sivistystyön liitto KSL, Kansan Uutiset, Kulttuurivihkot, Tammisaaren punavankimuistomerkin hoitoyhdistys, TA-tieto, Tiedonantaja, Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seura, Työväenkirjaston ystävät, Työväen Sivistysliitto TSL, Uudenmaan Kirjoittajat

into Kustannus esittelee kirjautuuksiaan JHL:n aulassa lauantaina.

Osta kirja 5 €

KAPINARUNO

toim. Jussi Särkelä

III

Minimessut 2018

LIITY KIRJASTON YSTÄVÄKSI

www.tyovaenperinne.fi/tky

Työväenkirjaston ystävät ry:n syyskokous Työväenliikkeen kirjastossa 18.12.2018 klo 17.00 ja klo 18–20 joulukirjakahvila
Seppo Tiitinen: *Vakolijoita ja veijareita*
Seppo Tiitinen ja Pekka Ervasti keskustelevat,
isäntänä Pentti Arajarvi

www.tyovaenperinne.fi/tky/stkp2018

TYÖVÄENKIRJASTON YSTÄVÄT RY